

Prace Komisji Geografii Komunikacji PTG

2018, 21(1), 80-87

25 LAT KOMISJI GEOGRAFII KOMUNIKACJI PTG: 1993-2018 – POWSTANIE, DZIAŁALNOŚĆ I TRUDNOŚCI

25 years of the Transport Geography Commission of the PGS: 1993-2018 – establishing, activity and difficulties

Arkadiusz Kołoś (1), Marcin Połom (2)

(1) Zakład Geografii Ludności, Osadnictwa i Rolnictwa, Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej, Uniwersytet Jagielloński, Gronostajowa 7, 30-387 Kraków
e-mail: arkadiusz.kolos@uj.edu.pl

(2) Katedra Geografii Rozwoju Regionalnego, Instytut Geografii, Uniwersytet Gdański, Bażyńskiego 4, 80-309 Gdańsk
e-mail: marcin.polom@ug.edu.pl

Cytacja:

Kołoś A., Połom M., 2018, 25 lat Komisji Geografii Komunikacji PTG: 1993-2018 – powstanie, działalność i trudności, *Prace Komisji Geografii Komunikacji Polskiego Towarzystwa Geograficznego*, 21(1), 80-87.

Początków geografii komunikacji w Polsce należy szukać przed II wojną światową. Znaczący rozwój tej dziedziny geografii nastąpił w latach 70. i 80. XX wieku za sprawą m.in. profesorów Teofila Lijewskiego, Krystyny Warakomskiej, Marii Kozaneckiej, Tadeusza Hoffa czy Stanisława Dziadka. Jednak powstanie samodzielnej komisji w ramach Polskiego Towarzystwa Geograficznego nastąpiło dopiero w latach 90. ubiegłego stulecia. Zostało to opisane w pracach T. Lijewskiego i M. Schielego (1996) oraz J. Kitowskiego (2008).

Najpierw, we wrześniu 1992 r., odbyło się spotkanie geografów komunikacji, do którego doszło z inicjatywy prof. Krystyny Warakomskiej. Miało ono miejsce w trakcie konferencji „*Współczesne problemy*

geografii komunikacji”, zorganizowanej przez Zakład Geografii Ekonomicznej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie (spis konferencji w załączniku). Wygłoszono wówczas 17 referatów omawiających wyniki badań geograficzno-komunikacyjnych z kilku poprzednich lat. Pokłosiem konferencji był tom pt. *Współczesne problemy geografii komunikacji* (Warakomska, 1992; spis publikacji w załączniku).

Zawnioskowano wówczas również do Zarządu Głównego PTG o powołanie samodzielnej komisji geografii komunikacji. Zarząd Główny Uchwałą nr 2 w dniu 22 października 1993 r. powołał Komisję Geografii Komunikacji, jednocześnie prosząc prof. Warakomską o ukonstytuowanie Komisji. Nastąpiło to rok później, w dniu 25 maja 1994 r., podczas konferencji

w Polańczyku. Zorganizowano wówczas osobną sesję komunikacyjną, podczas której zaprezentowano osiem referatów, opublikowanych następnie w tomie materiałów pokonferencyjnych (Kitowski, Ziolo, 1995).

Podczas tej sesji dokonano wyboru zarządu Komisji, w tym przewodniczącego (został nim prof. Teofil Lijewski), wiceprzewodniczącego (prof. dr hab. Jerzy Kitowski) i sekretarza (mgr Marcin Schiele). Wybrano również pozostałych członków Komisji, którymi zostali: dr Józef Adamczyk, prof. dr hab. Stanisław Dziadek, prof. dr hab. Tadeusz Hoff, prof. dr hab. Maria Kozanecka, dr Stanisław Koziarski i prof. dr hab. Eugeniusz Mazur. W trakcie sesji zaproponowano organizowanie stałych, najlepiej corocznych konferencji, umożliwiających integrację środowiska geografów komunikacji poprzez wymianę wyników badań, publikacji, doświadczeń i poglądów.

Ukonstytuowana w ten sposób Komisja Geografii Komunikacji PTG miała w następnych latach spełniać ważną rolę integrującą środowisko naukowe geografów komunikacji, szczególnie poprzez organizowanie konferencji i wydawnictwa. Propozycja spotkań przetrwała się w kilkunastoletni cykl konferencji współorganizowanych przez Komisję. W latach 1995-2010, we współpracy z innymi podmiotami, zorganizowano 15 konferencji naukowych. Odbywały się one w Polańczyku, Arłamowie oraz Warszawie. Uczestniczyli w nich naukowcy z Polskiej Akademii Nauk, większości polskich uniwersytetów, a także uczelni ekonomicznych i technicznych, w tym z 15 spoza Polski (z Białorusi, Bułgarii, Chorwacji, Czech, Estonii, Litwy, Łotwy, Niemiec, Rosji, Słowacji, Słowenii, Stanów Zjednoczonych, Ukrainy, Węgier oraz Wielkiej Brytanii).

Współorganizatorami konferencji byli zazwyczaj Wydział Ekonomiczny Filii UMCS w Rzeszowie (od 2002 r. Wydział Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego), a przez pewien czas także Sekcja Gospodarki Przestrzennej Komisji Nauk Ekonomicznych Oddziału PAN w Krakowie i Wyższa Szkoła Administracji i Zarządzania w Przemyślu. Od 1999 r. nawiązano również współpracę z Instytutem Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego PAN w Warszawie.

Należy wspomnieć, że trud organizacji konferencji ze strony Komisji najczęściej brał na siebie prof. Jerzy Kitowski, z wyjątkiem spotkań warszawskich, które organizowali prof. Tomasz Komornicki i dr Ariel Ciechański.

Geografowie komunikacji byli wówczas stosunkowo rozproszeni, stąd jednym z pierwszych działań Komisji stało się zgromadzenie informacji o pracownikach naukowych prowadzących badania z zakresu geografii komunikacji. Latem 1994 r. skierowano list

do osób znanych z publikacji (a także do zarządzających jednostkami badawczymi o zbliżonym profilu naukowym), w którym zapytano o zainteresowania badawcze, aktualnie prowadzone badania oraz ważniejsze publikacje. Spośród 60 wysłanych ankiet otrzymano 22 odpowiedzi, a po uzupełnieniu o trzy osoby znane z publikacji sporządzono listę 25 pracowników naukowych zajmujących się geografią komunikacji. Spis ten w postaci powielonego biuletynu informacyjnego rozesłano następnie zainteresowanym.

W 1995 r., ponownie w Polańczyku, odbyło się kolejne spotkanie naukowe Komisji Geografii Komunikacji PTG. Była to samodzielna sesja w ramach międzynarodowej konferencji „Przemiany struktur społeczno-gospodarczych obszarów przygranicznych”. Zaprezentowano 11 wystąpień, które następnie opublikowano w tomie pokonferencyjnym jako nr 7 *Rozpraw i Monografii* Wydziału Ekonomicznego UMCS (Kitowski, 1996).

Wydany w niewielkim nakładzie tom był trudnodostępny, stąd referaty dotyczące geografii komunikacji opublikowano również w ramach pierwszego tomu *Prac Komisji Geografii Komunikacji PTG* (Lijewski, Kitowski, 1996a), który ukazał się w 1996 r. Dzięki pomocy prof. J. Kitowskiego, w tym samym roku wydano kolejny tom poświęcony problematyce geograficzno-transportowej. Informację o zamiarze publikacji przekazano 30 osobom, które zadeklarowały przygotowanie 16 tematów artykułów. Ostatecznie w drugim tomie *Prac Komisji Geografii Komunikacji PTG* (Lijewski, Kitowski, 1996b) opublikowano dziewięć artykułów. W ten sposób narodziła się seria wydawnicza, w ramach której w latach 1996-2011 ukazało się 18 tomów.

Zwyczajem konferencji organizowanych przez Komisję stały się spotkania terenowe. Organizowano zatem krótkie wycieczki w Bieszczady, zarówno piesze, jak i autokarowe, kolejowe (kolejką bieszczadzką), a nawet... wodne (rejsy po Jeziorze Solińskim). Warto podkreślić, że w 1995 r. trasa pieszej wycieczki na trasie Polanki – rezerwat leśno-krajobrazowy „Sine Wiry” – Zawój – Łuh – Jaworzec – Kalnica została opisana w liczącym 94 strony przewodniku wycieczkowym przygotowanym przez Tadeusza Hoffa, Jerzego Kitowskiego i Irenę Lijewską. W trakcie tych krótkich wycieczek odwiedziono m.in. uroczysko Smeredzkie w Górzance, zaporę w Solinie, cerkiew w Łopience, Muzeum Historyczne i Galerię Zdzisława Beksińskiego oraz Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku, Muzeum Przyrodnicze w Ustrzykach Dolnych, Muzeum Regionalne oraz Galerię Zdzisława Pękalskiego w Hoczwi, ruiny zamku Sobień i klasztoru Karmelitów Bosych w Zagórzcu, synagogę w Lesku i Kamień Leski, klasztor w Kalwarii Pałacowskiej oraz zamek w Krasieczynie.

Organizowano także dłuższe, nawet kilkudniowe wyjazdy na Słowację, Ukrainę i Węgry. W 1996 r. była to wycieczka do Bardejowa i Bardejowskich Kupeli przez Barwinek. W 1997 r. odbyła się wycieczka do Rudek i Lwowa. Przejechano wówczas przez nie działające drogowe przejście graniczne w Krościenku. Było to możliwe dzięki ogromnej życzliwości komendanta Bieszczadzkiego Oddziału Straży Granicznej. Wycieczkę tę prowadził profesor Uniwersytetu Lwowskiego Bohdan Szurgot. Zapoczątkowało to zresztą kolejną tradycję prowadzenia wycieczek zagranicznych przez osoby pochodzące i pracujące w odwiedzanych regionach. W ten sposób w 1998 r. wycieczkę do Tokaju poprowadziła Annamaria Duro z Centrum Badań Regionalnych Węgierskiej Akademii Nauk w Kecskemet. Z kolei w 1999 r. wycieczkę na Spiski Zamek i Spiską Kapitułę oraz do Lewoczy przygotował Vladimir Székely. W 2000 r. zorganizowano wycieczkę kolejowo-autokarową z Zagórza przez Przełęcz Łupkowską do Medzilaborców (koleją) i dalej przez Humenne, Jasenowski Zamek, Barwinek z powrotem do Polańczyka. W 2001 r. odwiedziono Poprad, Tatrzańską Łomnicę, Szczyrbskie Pleso i Stary Smokowiec. W kolejnym roku celem był Przemysł i arboretum w Bolestraszcach. Najdłuższa, dwudniowa wycieczka zaprowadziła uczestników konferencji w 2003 r. do Kamieńca Podolskiego. Było to możliwe dzięki wsparciu Jurija Makara z Uniwersytetu w Czerniowcach. W 2004 r. wycieczka ponownie miała charakter kolejowy – przejechano wąskotorową trasę Przeworsk–Dynów. W 2006 r. po raz kolejny odwiedziono Lwów.

Warto podkreślić, że wycieczki odbywały się również w trakcie konferencji warszawskich. Były to seminaria terenowe dotyczące konfliktów przestrzennych związanych z przemianami warszawskiego węzła komunikacyjnego.

Jak już wspomniano, ważny rezultat konferencji stanowiły liczne wydawnictwa książkowe oraz seria wydawnicza *Prace Komisji Geografii Komunikacji PTG*. W latach 1995-2011 wydano 18 tomów *Prac Komisji...*, a także 13 innych wydawnictw. Współwydawcą w tym okresie działalności Komisji był Wydział Ekonomiczny Filii UMCS w Rzeszowie, późniejszy Wydział Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego, a także Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego PAN w Warszawie. Podkreślić należy, że funkcję sekretarza redakcji *Prac...* pełniła w latach 1995-2011 pani Renata Gancarz.

Istotną rolę *Prac...* było także publikowanie różnego rodzaju materiałów jubileuszowych. Na przykład, w III tomie *Prac...* (Lijewski, Kitowski, 1997) zamieszczono biogram i bibliografię prof. Bronisława Dziedziula. Specjalny V tom *Prac Komisji Geografii Komunikacji PTG* (Kitowski, 1999b) Komisja Geo-

grafii Komunikacji PTG zadedykowała profesorowi Teofilowi Lijewskiemu z okazji jubileuszu 45-lecia pracy naukowej. Tom IX *Prac...* (Lijewski, Kitowski, 2003) poświęcono pamięci Profesora Stanisława Dziadka.

24 V 2000 r., w związku z przejściem na emeryturę, prof. T. Lijewski podjął decyzję o rezygnacji ze stanowiska przewodniczącego Komisji. Kolejnym przewodniczącym został zatem prof. Jerzy Kitowski, natomiast wiceprzewodniczącym prof. Stanisław Koziarski, a sekretarzem prof. Tomasz Komornicki. W 2001 r. na wniosek Komisji prof. T. Lijewski otrzymał Medal PTG. Należy podkreślić, że prof. T. Lijewski był wybitnym geografem transportu i członkiem PTG od 1953 r. W latach 1984-87 był także Przewodniczącym Oddziału Warszawskiego, a w latach 1994-2000 przewodniczącym Komisji Geografii Komunikacji PTG (Taylor, 2011). Profesor Lijewski cieszył się niekwestionowanym autorytetem w środowisku geografów komunikacji, a także geografów w ogóle. Był „cichym inspiratorem, skromnym pracowitym naukowcem, a jednocześnie tak mocnym merytorycznym „Punktem odniesienia” (Komornicki, 2011, 13).

W 2004 r. odbyły się uroczyste obchody 10-lecia powstania Komisji. Osoby szczególnie dla Niej zasłużone uhonorowano wówczas jubileuszowymi medalami. Zostały one wykonane społecznie przez Witolda Sobola w Odlewni Dzwonów Jana Felczyńskiego w Przemysłu według projektu Stanisława Magdziaka z Instytutu Sztuk Pięknych Uniwersytetu Rzeszowskiego. Wśród wyróżnionych znaleźli się Stanisław Ciok, Marek Degórski, Renata Gancarz, Andrzej T. Jankowski, Tomasz Komornicki, Maria Kozanecka, Stanisław Koziarski, Teofil Lijewski, Tadeusz Palmowski, Marek Sobczyński, Vladimir Székely, Sergiej Tarkhov oraz Mirosław Amlicki i Jerzy Stec (sponsorzy cyklu konferencji).

Bardzo smutnym wydarzeniem, które znacząco wpłynęło na działalność Komisji była śmierć prof. Teofila Lijewskiego w 2010 r. W latach 2011-2015 Komisja zawiesiła działalność.

Mimo formalnego zawieszenia działalności tradycje organizowania konferencji i działalności wydawniczej Komisji podtrzymywali geografowie transportu w IGiPZ PAN na czele z prof. Tomaszem Komornickim oraz dr. Piotrem Rosikiem i dr. Rafałem Wiśniewskim. Na początku drugiej dekady XXI wieku zorganizowano dwa takie spotkania. W 2011 r. odbyła się w Warszawie konferencja pt. „Dostępność i mobilność w przestrzeni”, której efektem była publikacja pod tym samym tytułem (Rosik, Wiśniewski, 2012). Z kolei w 2012 r. zorganizowano konferencję pt. „Polityka przestrzenna a transportowa – ewaluacja inwestycji infrastrukturalnych”. Rezultaty tego spotkania także zostały opublikowane (Wiśniewski, Rosik, 2013).

Ważność tematyki komunikacyjnej w polskiej rzeczywistości społeczno-ekonomicznej oraz licznie powstające publikacje o tej tematyce w polskiej geografii stały w sprzeczności z brakiem platformy integracji środowiska geografów komunikacji. W tej sytuacji Zarząd Główny PTG zwrócił się z prośbą o reaktywowanie Komisji Geografii Komunikacji. W dniu 7 grudnia 2015 r., w trakcie konferencji Komisji Geografii Przemysłu PTG na Uniwersytecie Pedagogicznym w Krakowie, nastąpiło spotkanie kilkunastu osób, w tym profesorów Tomasza Komornickiego i Jana A. Wendta, zainteresowanych podjęciem ponownej działalności Komisji. Wyłoniono tymczasowy zarząd w osobach dr. Arkadiusza Kołosa (przewodniczącego) i dr. Marcina Połoma (sekretarza). Efektem spotkania było również rozpoczęcie starań o jak najszybsze zorganizowanie ogólnopolskiej konferencji geografii komunikacji.

Dzięki współdziałaniu z Katedrą Geografii Rozwoju Regionalnego oraz Katedrą Gospodarki Przestrzennej Instytutu Geografii na Wydziale Oceanografii i Geografii Uniwersytetu Gdańskiego, przy zaangażowaniu Oddziału Gdańskiego PTG oraz władz Uniwersytetu Gdańskiego, w dniu 21 kwietnia 2016 r. odbyła się w Gdańsku międzynarodowa konferencja naukowa „Problemy i wyzwania geografii komunikacji”. Tytuł konferencji nawiązywał do wspomnianego spotkania geografów komunikacji z 1992 r.

Radę Naukową konferencji tworzyło 15 znakomych specjalistów z zakresu geografii komunikacji i społeczno-ekonomicznej oraz ekonomiki transportu pod kierownictwem prof. Tadeusza Palmowskiego. Komitetowi organizacyjnemu przewodzili wspólnie prof. Jan A. Wendt i dr Marcin Połom. Zakres tematyczny konferencji był bardzo szeroki, obejmował problematykę nowych koncepcji i perspektyw badawczych w geografii komunikacji oraz przekształceń przestrzennych sieci transportowych i łączności, innowacji i postępu technicznego w transporcie i łączności, zarządzania systemami transportowymi i łącznością, efektywności energetycznej i bezpieczeństwa, a także wyzwań zrównoważonego rozwoju w transporcie i łączności.

W konferencji uczestniczyło ok. 50 osób, głównie pracowników naukowych i doktorantów uczelni akademickich z Polski. Reprezentowali oni m.in. Polską Akademię Nauk – Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania, Akademię Pomorską w Słupsku, Akademię Wychowania Fizycznego i Sportu w Gdańsku, Politechnikę Gdańską, Uniwersytet Gdański, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Uniwersytet Łódzki, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytet Pedagogiczny

w Krakowie, Uniwersytet Szczeciński, Uniwersytet Wrocławski, Wyższą Szkołą Bankową w Bydgoszczy. Na konferencji nie zabrakło również przedstawicieli zagranicznych ośrodków – Uniwersytetu w Lublanie (Słowenia) i Uniwersytetu Oradejskiego (Rumunia). Zaprezentowano 35 wystąpień (Połom, Tarkowski, 2016).

W czasie konferencji zorganizowano również pierwsze formalne zebranie reaktywowanej Komisji Geografii Komunikacji PTG. Uczestniczyły w nim udział 24 osoby. W pierwszej kolejności, na wniosek prof. Tadeusza Palmowskiego przyjęto przez aklamację uchwałę, w której podziękowano prof. Jerzemu Kitowskiemu, wieloletniemu Przewodniczącemu Komisji Geografii Komunikacji PTG, za trud organizacji konferencji i wydawania serii naukowej w latach 1995-2010.

W trakcie zebrania wybrano zarząd Komisji w składzie: dr Arkadiusz Kołós (Przewodniczący), prof. Tomasz Komornicki (Członek Zarządu) oraz dr Marcin Połom (Sekretarz). Podjęto decyzję, że najistotniejszym celem działań powinny być zadania naukowe, zmierzające również do integracji badań komunikacyjnych. Postanowiono zatem zorganizować kolejną konferencję komunikacyjną w Gdańsku w 2017 r. i doprowadzić do jej cykliczności oraz umiędzynarodowienia.

Podczas zebrania Komisji zdecydowano wznowić *Prace Komisji Geografii Komunikacji PTG* w formie czasopisma. Tuż po konferencji, dzięki entuzjazzmowi Koleżanek i Kolegów obecnych w Gdańsku, rozpoczęto przygotowania pierwszych numerów czasopisma oraz podjęto starania o ich publikację. Dotychczasową serię wydawniczą postanowiono zamienić w czasopismo wydawane elektronicznie, przystosowując jego formę do wymagań Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Dzięki zaangażowaniu prof. Jana A. Wendta (redaktora naczelnego *Prac Komisji Geografii Komunikacji PTG*) oraz dr. Marcina Połoma (sekretarza redakcji), a także redaktorów tematycznych doktorów Jędrzeja Gadzińskiego, Jakuba Taczanowskiego i Szymona Wiśniewskiego od roku 2016 czasopismo ukazuje się w postaci elektronicznego kwartalnika, mającego jednakże również tradycyjną formę drukowaną. Czasopismo wydawane przez Komisję i Katedrę Geografii Rozwoju Regionalnego Uniwersytetu Gdańskiego prowadzi Wydawnictwo Bernardinum, a platformą wersji elektronicznej jest Portal Czasopism Naukowych należący do Uniwersytetu Jagiellońskiego. W latach 2016-2017 ukazało się łącznie osiem numerów *Prac*.

Zgodnie z przyjętymi deklaracjami kolejna konferencja z cyklu „Problemy i wyzwania geografii komunikacji” odbyła się w Gdańsku w dniach 5-6 kwietnia

2017 r. Uczestniczyło w niej ponad 60 osób, które przedstawiły 46 referatów. Reprezentowane były cztery ośrodki zagraniczne (Bratysława, Brno, Oradea i Tarnopol) oraz 18 uczelni krajowych. Przywrócono również tradycję wycieczek. W 2017 r. uczestnicy konferencji zwiedzili DCT – Głębokowodny Terminal Kontenerowy w Porcie Północnym w Gdańsku oraz Lokalne Centrum Sterowania Pomorskiej Kolei Metropolitalnej. Powoli staje się również tradycją, że w ramach konferencji uczestnicy są dowożeni na kolację zabytkowymi autobusami i tramwajami: w 2016 r. był to Ikarus 260, a w 2017 r. Konstal 102Na.

W roku 2018 planowana jest zarówno kolejna, trzecia konferencja komunikacyjna w Gdańsku, jak i wydanie kolejnych czterech numerów czasopisma oraz działania w ramach Jubileuszu PTG. Należy mieć nadzieję, że odnowiona Komisja Geografii Komunikacji PTG na stałe wrośnie w pejzaż naukowy polskiej geografii.

Monografie i czasopisma współwydawane oraz inspirowane przez Komisję Geografii Komunikacji PTG w latach 1992-2017:

1. Warakomska K., 1992, *Współczesne problemy geografii komunikacji*, materiały konferencji naukowej, Zakład Geografii Ekonomicznej UMCS, Lublin.
2. Kitowski J., Zioło Z. (red.), 1995, *Przemiany struktury społeczno-gospodarczych obszarów przygranicznych*, Komisja Geografii Komunikacji Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Warszawie oraz Wydział Ekonomiczny Filii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Rzeszowie i Sekcja Gospodarki Przestrzennej Komisji Nauk Ekonomicznych Oddział PAN w Krakowie, Warszawa-Kraków-Rzeszów.
3. Kitowski J. (red.), 1996, *Problemy regionalnej współpracy transgranicznej*, Rozprawy i monografie Wydziału Ekonomicznego Nr 10, Komisja Geografii Komunikacji Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Warszawie oraz Wydział Ekonomiczny Filii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Rzeszowie, Rzeszów.
4. Lijewski T., Kitowski J. (red.), 1996a, *Prace Komisji Geografii Komunikacji PTG*, Tom I, Komisja Geografii Komunikacji Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Warszawie oraz Wydział Ekonomiczny Filii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Rzeszowie, Warszawa-Rzeszów.
5. Lijewski T., Kitowski J. (red.), 1996b, *Prace Komisji Geografii Komunikacji PTG*, Tom II, Komisja Geografii Komunikacji Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Warszawie oraz Wydział Ekonomiczny Filii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Rzeszowie, Warszawa-Rzeszów.
6. Kitowski J. (red.), 1997, *Społeczne koszty migracji transgranicznych*, Komisja Geografii Komunikacji Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Warszawie oraz Wydział Ekonomiczny Filii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Rzeszowie, Rzeszów.
7. Lijewski T., Kitowski J. (red.), 1997, *Prace Komisji Geografii Komunikacji PTG*, Tom III, Warszawa-Rzeszów.
8. Kitowski J. (red.), 1998, *Czynniki i bariery regionalnej współpracy transgranicznej – próba syntezy*, Komisja Geografii Komunikacji Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Warszawie oraz Wydział Ekonomiczny Filii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Rzeszowie, Rzeszów.
9. Lijewski T., Kitowski J. (red.), 1998, *Prace Komisji Geografii Komunikacji PTG*, Tom IV, Komisja Geografii Komunikacji Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Warszawie oraz Wydział Ekonomiczny Filii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Rzeszowie, Warszawa-Rzeszów.
10. Kitowski J. (red.), 1999a, *Problematyka geopolityczna Europy Środkowej i Wschodniej*, Komisja Geografii Komunikacji Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Warszawie oraz Wydział Ekonomiczny Filii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Rzeszowie i Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego PAN w Warszawie, Rzeszów.
11. Kitowski J. (red.), 1999b, *Prace Komisji Geografii Komunikacji PTG*, Tom V, Komisja Geografii Komunikacji Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Warszawie oraz Wydział Ekonomiczny Filii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Rzeszowie, Warszawa-Rzeszów.
12. Kitowski J. (red.), 2000, *Eastern borders of European integration processes*, Komisja Geografii Komunikacji Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Warszawie oraz Wydział Ekonomiczny Filii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Rzeszowie i Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego PAN w Warszawie, Rzeszów.
13. Lijewski T., Kitowski J. (red.), 2000, *Prace Komisji Geografii Komunikacji PTG*, Tom VI, Komisja Geografii Komunikacji Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Warszawie oraz Wydział Ekonomiczny Filii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Rzeszowie, Warszawa-Rzeszów.
14. Kitowski J. (red.), 2001, *Spatial dimension of socio-economic transformation processes in central and eastern Europe on the turn of the 20th century*, vol. I, Komisja Geografii Komunikacji Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Warszawie oraz Wydział Ekonomiczny Filii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Rzeszowie, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego PAN w Warszawie i Wyższa Szkoła Administracji i Zarządzania w Przemyślu, Rzeszów.
15. Kitowski J. (red.), 2001, *Spatial dimension of socio-economic transformation processes in central and eastern Europe on the turn of the 20th century*, vol. II, Komisja Geografii Komunikacji Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Warszawie oraz Wydział Ekonomiczny Filii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Rzeszowie, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego PAN w Warszawie i Wyż-

- sza Szkoła Administracji i Zarządzania w Przemyślu, Rzeszów.
16. Lijewski T., Kitowski J. (red.), 2001, *Prace Komisji Geografii Komunikacji PTG*, Tom VII, Komisja Geografii Komunikacji Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Warszawie oraz Wydział Ekonomiczny Filii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Rzeszowie, Warszawa–Rzeszów.
 17. Kitowski J. (red.), 2002, *New arrangements of socio-economic links in central and eastern Europe*, Komisja Geografii Komunikacji Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Warszawie oraz Wydział Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego PAN w Warszawie, Sekcja Gospodarki Przestrzennej Komisji Nauk Ekonomicznych Oddziału PAN w Krakowie i Wyższa Szkoła Administracji i Zarządzania w Przemyślu, Rzeszów.
 18. Lijewski T., Kitowski J. (red.), 2002, *Prace Komisji Geografii Komunikacji PTG*, Tom VIII, Komisja Geografii Komunikacji Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Warszawie oraz Wydział Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego, Warszawa–Rzeszów.
 19. Lijewski T., Kitowski J. (red.), 2003, *Prace Komisji Geografii Komunikacji PTG*, Tom IX, Komisja Geografii Komunikacji Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Warszawie oraz Wydział Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego, Warszawa–Rzeszów.
 20. *Geopolitical Studies*, vol. 12, 2004, Kitowski J. (red.), *Central and eastern Europe at the threshold of the European union – an opening balance*, Warszawa.
 21. Lijewski T., Kitowski J. (red.), 2004, *Prace Komisji Geografii Komunikacji PTG*, Tom X, Komisja Geografii Komunikacji Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Warszawie oraz Wydział Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego, Warszawa–Rzeszów.
 22. Kitowski J. (red.), 2005, *Prace Komisji Geografii Komunikacji PTG*, Tom XI, Komisja Geografii Komunikacji Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Warszawie oraz Wydział Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego, Warszawa–Rzeszów.
 23. *Geopolitical Studies*, vol. 14, 2006, J. Kitowski (red.), *Regional transborder co-operation in countries of central and eastern Europe – a balance of achievements*, Warszawa.
 24. Kitowski J. (red.), 2006, *Prace Komisji Geografii Komunikacji PTG*, Tom XII, Komisja Geografii Komunikacji Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Warszawie oraz Wydział Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego, Warszawa–Rzeszów.
 25. Kitowski J. (red.), 2007, *Prace Komisji Geografii Komunikacji PTG*, Tom XIII, Komisja Geografii Komunikacji Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Warszawie oraz Wydział Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego, Warszawa–Rzeszów.
 26. Kitowski J. (red.), 2007, *Prace Komisji Geografii Komunikacji PTG*, Tom XIV, Komisja Geografii Komunikacji Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Warszawie oraz Wydział Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego, Warszawa–Rzeszów.
 27. Kitowski J. (red.), 2008, *Prace Komisji Geografii Komunikacji PTG*, Tom XV, Komisja Geografii Komunikacji Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Warszawie oraz Wydział Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego, Warszawa–Rzeszów.
 28. *Geopolitical Studies*, vol. 15, 2009, J. Kitowski (red.), *Countries of central & eastern Europe versus global economic crisis*, Warszawa.
 29. Kitowski J. (red.), 2009, *Prace Komisji Geografii Komunikacji PTG*, Tom XVI, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego PAN w Warszawie oraz Komisja Geografii Komunikacji Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Warszawie i Uniwersytet Rzeszowski, Warszawa–Rzeszów.
 30. *Geopolitical Studies*, vol. 16, 2010, J. Kitowski (red.), *20 years of socio-economic transformations in countries of Central and Eastern Europe – an attempt of accounts*, Warszawa.
 31. Kitowski J. (red.), 2010, *Prace Komisji Geografii Komunikacji PTG*, Tom XVII, Komisja Geografii Komunikacji Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Warszawie oraz Wydział Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego, Warszawa–Rzeszów.
 32. Kitowski J. (red.), 2011, *Prace Komisji Geografii Komunikacji PTG*, Tom XVIII, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego PAN w Warszawie oraz Komisja Geografii Komunikacji Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Warszawie i Uniwersytet Rzeszowski, Warszawa–Rzeszów.
 33. Rosik P., Wiśniewski R. (red.), 2012, *Dostępność i mobilność w przestrzeni*, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego PAN, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa.
 34. Wiśniewski R., Rosik P. (red.), 2013, *Polityka przestrzenna a transportowa – ewaluacja inwestycji infrastrukturalnych*, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego PAN, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa.
 35. *Prace Komisji Geografii Komunikacji PTG*, 2016, 19(1)
 36. *Prace Komisji Geografii Komunikacji PTG*, 2016, 19(2)
 37. *Prace Komisji Geografii Komunikacji PTG*, 2016, 19(3)
 38. *Prace Komisji Geografii Komunikacji PTG*, 2016, 19(4)
 39. *Prace Komisji Geografii Komunikacji PTG*, 2017, 20(1)
 40. *Prace Komisji Geografii Komunikacji PTG*, 2017, 20(2)
 41. *Prace Komisji Geografii Komunikacji PTG*, 2017, 20(3)
 42. *Prace Komisji Geografii Komunikacji PTG*, 2017, 20(4)
- Konferencje współorganizowane lub inspirowane przez Komisję Geografii Komunikacji PTG w latach 1992-2017:
1. *Współczesne problemy geografii komunikacji*, 18-19 IX 1992 w Lublinie. Organizatorem konferencji był Zakład

- Geografii Ekonomicznej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Wygłoszono wówczas 17 referatów.
2. *Problemy transformacji struktur regionalnych w procesie przechodzenia do gospodarki rynkowej*, 25 V 1994 w Polańczyku, Organizatorami konferencji byli Wydział Ekonomiczny Filii UMCS w Rzeszowie i Sekcja Gospodarki Przestrzennej Komisji Nauk Ekonomicznych Oddziału PAN w Krakowie. Wygłoszono 8 referatów. W trakcie konferencji nastąpiło ukonstytuowanie się Komisji.
 3. *Przemiany struktur społeczno-gospodarczych terenów przygranicznych*, 15-19 V 1995 w Polańczyku. Organizatorami konferencji byli Komisja Geografii Komunikacji Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Warszawie wraz z Wydziałem Ekonomicznym Filii UMCS w Rzeszowie i Sekcją Gospodarki Przestrzennej Komisji Nauk Ekonomicznych Oddziału PAN w Krakowie. W konferencji uczestniczyło 80 osób, w tym 12 z zagranicy. Zorganizowano dwie wycieczki: (1) Polanki – „Sine Wiry”–Zawój–Łuh–Kalnica (piesza) oraz (2) Kalnica–Cisna–Baligród–Hoczew–Polańczyk (autokarowa).
 4. *Problemy regionalnej współpracy transgranicznej*, 26-31 V 1996 w Polańczyku. Organizatorami konferencji byli Komisja Geografii Komunikacji Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Warszawie oraz Wydział Ekonomiczny Filii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Rzeszowie. W konferencji uczestniczyło 57 osób, w tym 11 z zagranicy. Zorganizowano wycieczkę na trasie: Polańczyk–Barwinek–Bardejów–Bardejowskie Kupele–Preszów–Polańczyk.
 5. *Społeczne koszty migracji transgranicznych*, 19-23 V 1997 w Polańczyku. Organizatorami konferencji byli Komisja Geografii Komunikacji Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Warszawie oraz Wydział Ekonomiczny Filii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Rzeszowie. W konferencji uczestniczyło 57 osób, w tym 15 z zagranicy. Zorganizowano wycieczkę na trasie Polańczyk–Krościenko–Rudki–Lwów–Polańczyk.
 6. *Czynniki i bariery regionalnej współpracy transgranicznej – próba syntezy*, 24-27 V 1998 w Polańczyku. Organizatorami konferencji byli Komisja Geografii Komunikacji Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Warszawie oraz Wydział Ekonomiczny Filii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Rzeszowie. W konferencji uczestniczyło 41 osób, w tym 13 z zagranicy. Zorganizowano wycieczkę na trasie Polańczyk–Barwinek–Tokaj–Polańczyk.
 7. *Problematyka geopolityczna Europy Środkowej i Wschodniej*, 16-21 V 1999 w Polańczyku. Organizatorami konferencji byli: Komisja Geografii Komunikacji Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Warszawie, Wydział Ekonomiczny Filii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Rzeszowie oraz Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego PAN w Warszawie. W konferencji uczestniczyło 66 osób, w tym 24 z zagranicy. Zorganizowano wycieczkę na trasie Polańczyk–Barwinek–Lewocza–Polańczyk.
 8. *Eastern borders of European integration processes*, 21-25 V 2000 w Polańczyku. Organizatorami konferencji byli: Komisja Geografii Komunikacji Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Warszawie, Wydział Ekonomiczny Filii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Rzeszowie oraz Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego PAN w Warszawie. W konferencji uczestniczyło 70 osób, w tym 27 z zagranicy. Zorganizowano wycieczkę autokarowo-kolejową na trasie Polańczyk–Zagórz–Medzilaborce–Jasenowski Hrad–Humenne–Polańczyk.
 9. *Spatial dimension of socio-economic transformation processes in central and eastern Europe on the turn of the 20th century*, 20-24 V 2001 w Polańczyku. Organizatorami konferencji byli: Komisja Geografii Komunikacji Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Warszawie, Wydział Ekonomiczny Filii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Rzeszowie, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego PAN w Warszawie oraz Wyższa Szkoła Administracji i Zarządzania w Przemysłu. W konferencji uczestniczyło 70 osób, w tym 29 z zagranicy. Zorganizowano wycieczkę na trasie Polańczyk–Barwinek–Ta-trzańska Łomnica–Stary Smokowiec–Polańczyk.
 10. *New arrangements of socio-economic links in central and eastern Europe*, 19-23 V 2002 w Arłamowie. Organizatorami konferencji byli: Komisja Geografii Komunikacji Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Warszawie, Wydział Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego PAN w Warszawie, Sekcja Gospodarki Przestrzennej Komisji Nauk Ekonomicznych Oddziału PAN w Krakowie oraz Wyższa Szkoła Administracji i Zarządzania w Przemysłu. W konferencji uczestniczyło 55 osób, w tym 12 z zagranicy. Zorganizowano wycieczkę na trasie Arłamów–Przemysł–Bolestraszyce–Rzeszów.
 11. *Eastern dimension of European Union*, 25-29 V 2003 w Arłamowie. Organizatorami konferencji byli: Komisja Geografii Komunikacji Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Warszawie, Wydział Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego PAN w Warszawie, Sekcja Gospodarki Przestrzennej Komisji Nauk Ekonomicznych Oddziału PAN w Krakowie i Wyższa Szkoła Administracji i Zarządzania w Przemysłu. W konferencji uczestniczyły 53 osoby, w tym 12 z zagranicy. Zorganizowano wycieczkę na trasie Arłamów–Krościenko–Chyrów–Drohobycz–Czerniowce–Chocim–Kamieniec Podolski–Arłamów.
 12. *Central and eastern Europe at the threshold of the European union – an opening balance*, 23-26 V 2004 w Arłamowie. Organizatorami konferencji byli: Ko-

- misja Geografii Komunikacji Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Warszawie, Wydział Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego PAN w Warszawie, Sekcja Gospodarki Przestrzennej Komisji Nauk Ekonomicznych Oddziału PAN w Krakowie i Wyższa Szkoła Administracji i Zarządzania w Przemysłu. W konferencji uczestniczyło 68 osób, w tym 23 z zagranicy. Zorganizowano wycieczkę autokarowo-kolejową na trasie Arłamów–Przeworsk–Dynów–Bachórz.
13. *Transport a powiązania społeczne i ekonomiczne w rozszerzonej Unii Europejskiej*, 19-20 V 2005 w Warszawie. Organizatorami konferencji byli Komisja Geografii Komunikacji Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Warszawie oraz Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego PAN w Warszawie. W konferencji uczestniczyły 32 osoby, w tym 2 z zagranicy. Zorganizowano warsztaty terenowe dotyczące konfliktów przestrzennych w rozwoju warszawskiego węzła drogowego.
 14. *Regional transborder co-operation in countries of central and eastern Europe – a balance of achievements*, 21-24 V 2006 w Arłamowie. Organizatorami konferencji byli: Komisja Geografii Komunikacji Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Warszawie, Wydział Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego PAN w Warszawie, Sekcja Gospodarki Przestrzennej Komisji Nauk Ekonomicznych Oddziału PAN w Krakowie i Wyższa Szkoła Administracji i Zarządzania w Przemysłu. W konferencji uczestniczyło 47 osób, w tym 14 z zagranicy. Zorganizowano wycieczkę na trasie Arłamów–Lwów.
 15. *Przestrzenny wymiar przemian w strukturze transportu*, 24-25 V 2007 w Warszawie. Organizatorami konferencji byli Komisja Geografii Komunikacji Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Warszawie oraz Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego PAN w Warszawie. W konferencji uczestniczyło 30 osób, w tym 3 z zagranicy.
 16. *Countries of central & eastern Europe versus global economic crisis*, 14-17 VI 2007 w Sanoku. Organizatorami konferencji byli: Komisja Geografii Komunikacji Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Warszawie, Wydział Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego PAN w Warszawie. Zorganizowano wycieczkę kolejką bieszczadzką na trasie Cisna–Majdan–Przysłop–Cisna–Majdan.
 17. *20 years of socio-economic transformations in countries of Central and Eastern Europe – an attempt of accounts*, 14-17 VI 2010 w Polańczyku. Organizatorami konferencji byli: Komisja Geografii Komunikacji Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Warszawie, Wydział Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego PAN w Warszawie. Zorganizowano wycieczkę kolejką bieszczadzką na trasie Cisna–Majdan–Balnica–Cisna–Majdan oraz rejs po Jeziorze Solińskim.
 18. *Dostępność i mobilność w przestrzeni*, 9-10 XII 2011 w Warszawie. Organizatorem konferencji był Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego PAN w Warszawie.
 19. *Polityka przestrzenna a transportowa – ewaluacja inwestycji infrastrukturalnych*, 17-18 XII 2012 w Warszawie. Organizatorem konferencji był Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego PAN w Warszawie.
 20. *Problemy i wyzwania geografii komunikacji*, 21 IV 2016 w Gdańsku. Organizatorami konferencji były Komisja Geografii Komunikacji PTG oraz Katedra Geografii Rozwoju Regionalnego i Katedra Gospodarki Przestrzennej Instytutu Geografii Wydziału Oceanografii i Geografii Uniwersytetu Gdańskiego. W konferencji uczestniczyło 50 osób, w tym 2 z zagranicy.
 21. *Problemy i wyzwania geografii komunikacji*, 6-7 IV 2017 w Gdańsku. Organizatorami konferencji były Komisja Geografii Komunikacji PTG oraz Katedra Geografii Rozwoju Regionalnego i Katedra Gospodarki Przestrzennej Instytutu Geografii Wydziału Oceanografii i Geografii Uniwersytetu Gdańskiego. W konferencji uczestniczyło 60 osób, w tym 4 z zagranicy. Zorganizowano wycieczkę do DCT – Głębokowodnego Terminala Kontenerowego w Porcie Północnym oraz Lokalnego Centrum Sterowania Pomorskiej Kolei Metropolitalnej.

Piśmiennictwo

- Kitowski J., 2008, Komisja Geografii Komunikacji Polskiego Towarzystwa Geograficznego, *Czasopismo Geograficzne*, 79(1-2), 184-188.
- Komornicki T., 2011, Profesor Teofil Lijewski – cichy inspirator, *Prace Komisji Geografii Komunikacji PTG*, 18, 11-13.
- Lijewski T., Schiele M., 1996, Wstęp, *Prace Komisji Geografii Komunikacji PTG*, 1, 5-7.
- Połom M., Tarkowski M., 2016, I Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Problemy i wyzwania geografii komunikacji” – Gdańsk – 21.04.2016 r., *Prace Komisji Geografii Komunikacji PTG*, 19(2), 81-83.
- Połom M., 2017, II Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Problemy i wyzwania geografii komunikacji” w Gdańsku (6-7.04.2017 r.), *Prace Komisji Geografii Komunikacji PTG*, 20(2), 79-82.
- Taylor Z., 2011, Teofil Lijewski 1930-2010, *Prace Komisji Geografii Komunikacji PTG*, 18, 7-10.

**POLSKIE
TOWARZYSTWO GEOGRAFICZNE**

1918 100 2018

L A T